

የኢ.ሮብ ታሪክ ጥያቄዎችና አባባሎች

ከዚህ በፊት “ሰለ ኢ.ሮብ ህዝብ ታሪክ ያልተመለሱ ጥያቄዎች” በሚል ርዕስ አቶ ሃይለሥላሴ ዮሐንስ በኢ.ሮብ-ግብሎ ድረ-ገጽ አንድ መጣጥፍ አቅርበው እንደነበረ፤ ድረ-ገፁን የጎበኛቼህ ወገኖች እንደምታስታውሱት የሚያጠራጥር አይደለም። ያላነበቡት ወገኖች ቢኖሩ አሁንም በድረ-ገፁ ላይ ተለጥፎ ስለሚገኝ መለስ ብለው ቢያነቡት መልካም ነው። አዎን፤ የኢ.ሮብ ህዝብ ታሪክን በሚመለከት ብዙ ያልተመለሱ ጥያቄዎች አሉ። በመሆኑም መጠናት ያለበት ጉዳይ ነው። ላልተመለሱ ጥያቄዎች መልስ መፈለግ ባጠቃላይ የኢ.ሮብ ተወላጆች በተለይ ደግሞ የእያንዳንዱ የኢ.ሮብ ባለሙያ ግዳጅ ይሆናል። የኢ.ሮብ አዋቂዎች ያስተላለፉልን የማይናቅ አፈ-ታሪክ ቢኖርም አፈ-ታሪኩን እየተረከን ብቻ መቀጠል ሳይሆን ስለ-ታሪካችን ሳይንሳዊ ጥናት ማድረግ ተገቢና ሃላፊነታችንም ይሆናል። ስለዚህ በዚህ ድረ-ገፅ የኢ.ሮብ ህዝብ ታሪክን በሚመለከት ተካታታይ ፅሁፎች/ጥናቶችን ለማቅረብ ይሞክራል። የተለያዩ አንባቢያንና ባለሙያዎችም በማስረጃ የተደገፉ ጥናቶችንና አስተያየቶችን እንዲያቀርቡ ይጋበዛሉ።

በተቻለ መጠን በሳይንሳዊ ጥናትና ምርምር ላይ የተመሠረተ ታሪክ ለመጻፍ መሞከር ቢኖርብንም ከአባወ የተላለፉልን አፈ-ታሪኮች በፅሁፍ ማስቀመጥም አስፈላጊና ጠቃሚ እንደሆነም ሊሠመርበት ይገባል። ስለዚህ ከአባቶቻችን የተላለፉልን ታሪክንና አባባሎችን በጽሁፍ የመዘገቡት አባ ተስፋይ መድሀን (አሁን አቡነ ተስፋ-ሰላሴ) እና አቶ በርሀ ዝግታ፣ እንዲሁም በእጅ ፅሁፍና በልዩልዩ ዘዴዎች የሀዘባችን ታሪክ መዝግቦ የተወለደን ሌሎች ዜጎች ሊመሰገኑ ይገባል።

ሆኖም እስካሁን የተፃፉት በቂ ሰላላሆኑና የኢ.ሮብ ህዝብና የሚኖርበት አካባቢን የሚመለከቱ ጥናቶች ማድረግ አሁን ከምን ጊዜም በላይ አስፈላጊ ስለሆነ በየበኩላችን የተቻለንን ያህል ማድረግ ይጠበቅብናል፤ ወቅቱም ለዚህ ዓይነት ተግባር፣ በመጠኑም ቢሆን፣ አመቺ ይመስለኛል። ታሪክህንና ወገህን ማጠናትና ማወቅ ሁሉ ጊዜ አስፈላጊ እንደሆነ ግልጽ ነው። ባሁኑ ጊዜ በጣም አስፈላጊ የሆነበት ምክንያት ግን ሆን ብሎ መሠረተ-ቢስ ታሪክ እየፈጠሩ ሀዘባችንና መሬታችንን ወደ ሌላ አገር የተከለሉበትና የወደፊት ህልውናችን አሰጊ ደረጃ የደረሰበት ጊዜ በመሆኑ ነው። አመቺ ጊዜ መስሎ የሚታየኝ ደግሞ ብዙ የተማሩ የኢ.ሮብ ተወላጆች በየክፍለ ዓለሙ አሁን-ሮች ተዘረግተው የሚገኙበት ጊዜ ስለሆነ በልዩ ልዩ ቋንቋዎች ስለ ኢ.ሮብ ህዝብ የተፃፉ ጽሁፎችን በማፈላለግ ምርምር የማድረግ ዕድል ይበልጥ የሰፋ ነው የሚል እምነት በመኖሩ ነው። መሬታችን ወደ ሌላ አገር መከለል ራሱ ታሪካችንንና መሬታችንን በይበልጥ ለማወቅ የሚገፋፋን አጋጣሚ እንዲፈጠር አስችሏል ሊባልም ይቻላል። በፈረንሳይኛ፣ በጣልያንኛ፣ በጀርመንኛ፣ በዓርብኛና በሌሎችም ቋንቋዎች ስለ ሀዘባችንና አካባቢያችን የተፃፉ፣ የታተሙና ለህትመት ያልበቁ ዘገባዎች ሊኖሩ ይችላሉ። በያለንበት አገር ወደ መፃሕፍት ቤቶች እየሄድን ስለ-ታሪካችን ጥናታዊ ምርምር ካደረግን፤ እንዲሁም አዋቂ ያገር ሽማግሌዎች በያሉበት እየሄድን የሚሉትን ከሰበሰብን ከተረት ወጥተን በጥናትና ማስረጃ ላይ የተመሠረተ ታሪክ ከመጻፍ የሚያግደን ነገር የለም።

የተባለውን ጥናት ለማድረግ ሌሎችን ዕድል ያላቸውን ለመቀሰቀስ ያህል መጀመርያ ከአንድ መቶ ዓመት በፊት የተመዘገቡ ከጣሊያን ሥነ-ጽሁፍ የተገኙ ሁለት አፈ-ታሪኮችን ምንም ዓይነት ለውጥ ወይም አስተያየት ሳይደረግባቸው ያኔ በተፃፉባቸው ቋንቋዎች (አማርኛና ትግርኛ) ግልባጭን እንዳለ በተከታተይ ለማቅረብ ይሞክራል። በመቀጠልም በአንዳንድ መጻሕፍቶች ስለ ኢ.ሮብ ህዝብ የተፃፉት ብሂሎችን ለመጠቃቀስ ይሞክራል፤ ለማጠቃለያም ስለ ልዩልዩ ተረቶችና ዘገባዎች እንዲሁም አባባሎች በሚመለከት የሚኖረኝ አስተያየት አቀርባለሁ።

ግርማይ ተስፋ-ገርጊስ

ወደ ጣሊያንኛ ተተርጉሞ በ1910 ዓ.ም. የታተመ
(ጸሐፊው አልተገለጸም)

በስመ፡ ሥሉስ፡ ቅዱስ፡ አብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡
እጽሕፍ፡ የኢሮብ፡ ትውልድ፡ ታሪክ ።

እኔ፡ ይህን፡ ሥራ፡ አላባዘንኩም ። ለብዙኝ፡ በላገሮች፡ ታ
ሪኩን፡ እናውቃለን፡ ለሚሉ፡ ሁሉ፡ ጠየቅኩ ። ነገር፡ ግን፡ አ
ንድ፡ ብጠይቅ፡ አንድ፡ ታሪክ፡ ያመጣል፡ አንድ፡ ብጠይቅም፡
ሌላ፡ ታሪክ፡ ያመጣል ። ይህን፡ ሁሉ፡ ሰብስቤ፡ እኔያ፡ የሚበ
ዙ፡ ምልክት፡ እያሰጡ፡ የሚተርኩትን፡ ተርታንና፡ ታሪኩን፡
ሁሉ፡ ጀምራ፡ መጣ፡ ጀመርኩ ።

አሳቸው፡ መጀመርያው፡ ማለት፡ ፊተኛው፡ አባታችን፡ ከ
ኢሮፓ፡ ነው፡ የመጣ፡ ይሉታል ። በዚህ፡ ምክንያት፡ ኢሮብ፡
ተባልኝ፡ እያሉ፡ ይተርካሉ ።

ጅኛ፡ ክፍል ።

ሐፀይ፡ ይትባረክ፡ የሚባል፡ አንድ፡ ንጉሥ፡ ሸፍቶ፡ በአ
ጋሜ፡ በረኻ፡ ይኖር፡ ነበረ ። የአጋሜ፡ ትልቅ፡ ገዳም፡ ጉንድ
ጉንድ፡ ነው ። በዚህ፡ ገዳም፡ አንድ፡ መነኩሴ፡ ነበሩ፤ የምሽ
ታቸው፡ አገር፡ ጉንድጉንድ፡ ነበረ፡ የሳቸው፡ አገር፡ ግን፡ ሌላ፡
ነበረ ። እኔህ፡ መነኩሴ፡ አንዲት፡ ልጅ፡ ወለዱ ። ይህች፡ የግር
ዋና፡ የጅዋ፡ ጣት፡ ጸጸነበረ ። አባትዋና፡ እናትዋ፡ ይህ፡ ነገር፡
ምን፡ ነገር፡ ነው፡ ኢያሉ፡ ሲገረሙ፡ ነበሩ ። ሲሉ፡ ሲሉ፡ ወደ፡
ጠንቋይ፡ እንወሰዳት፡ ብለው፡ ወደ፡ ጠንቋይ፡ ምሥጢራዋን፡
ሊፈታላቸው፡ ይዘዋት፡ ሂዱ ። ጠንቋይም፡ ተስዋ፡ የሚወለድ፡
ላባቱ፡ ወገን፡ የሚያነግሥ፡ ለናቱ፡ ወገን፡ የሚያጠፋ፡ ነው ።

ብሎ፡ ጠነቄለላቸው ። እናትዋና፡ አባትዋ፡ ለወንድ፡ አንሰጣ
 ት፡ በሰርቅም፡ እንዳትወልድ፡ በመልክም፡ እንጠብቃት፡ ተቤ
 ትም፡ አናውጣት፡ ብለው፡ በብርቱ፡ ሲጠብቁዋት፡ ነበሩ ። ሐ
 ፀይ፡ ይትባረክ፡ በበረካ፡ ሸፍቶ፡ ሣለ፡ ይህን፡ ነገር፡ ሠማ፤
 የት፡ ላገኛት፡ ነኝ፡ ኢያሌ፡ ከወታደሮቹ፡ የታመኑትን፡ እየሰ
 ደደ፡ ምናልባች፡ በረካ፡ ብትወጣ፡ ቶሎ፡ ብላችኑ፡ ላኩልኝ፡
 ኢያሌ፡ ይሰዳቸው፡ ነበረ ። ወታደሮች፡ ሲጠብቁ፡ ሲጠብቁ፡
 አንድ፡ ቀን፡ ወደ፡ ወንዝ፡ ውሳ፡ ልትቀዳ፡ ወረደች ። አንዳ
 ንድ፡ እንጨት፡ ልትለቅም፡ በረካ፡ ወጥታ፡ ሣለች፡ ነው፡ ብ
 ለው፡ ይተርክሉ ። ወታደሮችም፡ ለጌታቸው፡ ቶሎ፡ ብለህ፡ ና፡
 አገኘሃት፡ አጣሃት፡ ዛሬ፡ ነው፡ ብለው፡ ላኩለት ። እሱም፡ ይ
 ህን፡ በሰማ፡ ጊዜ፡ ቶሎ፡ ብሎ፡ መጣ፡ ወደ፡ ቤትዋ፡ ስትመ
 ለስ፡ ሣለች፡ አገኛት፤ ተሱም፡ ርግዝና፡ አስቀረች ።

ርግዝናዋ፡ ከታወቀ፡ ወዲያ፡ የናትዋ፡ ወገን፡ የሆኑ፡ ሁሉ፡
 ተሰብስበው፡ እንግደላት፡ ብለው፡ መክሩ ። ነገር፡ ግን፡ ትልል
 ቆች፡ ከስዋ፡ የተወለደን፡ እንግደል፡ እንጂ፡ እያየች፡ እንደ
 ት፡ ብለን፡ እንገድላታለን፡ ብለው፡ መክሩ ። ይህን፡ ሲመክሩ፡
 ሣሉ፡ አንዲት፡ ወዳጅዋ፡ አሸከር፡ ሰማቻቸው፤ ስምታም፡ ቶ
 ሎ፡ ብላ፡ ሂዲ፡ ነገረቻት ። ሁለታቸው፡ ተማክረው፡ አንድ፡ (sic)
 አገልግሎት፡ ሰፉ፡ በውስጡ፡ ቅጥራን፡ ለበጡት ። ያችም፡ ወለ
 ደች ። የተወለደውም፡ ተባት፡ ሆነ፡ መልኩም፡ ውብ፡ ነበረ ።
 አንደ፡ እናቱ፡ የጁና፡ የግሩ፡ ጣቶች፡ ጅጅነበሩ ። በተሰፋው፡
 አገልግሎት፡ ውስጥ፡ አርገው፡ ጅቸው፡ ወደ፡ ወንዝ፡ ጣሉት፡
 ጥለውት፡ ወደ፡ ቤታቸው፡ ሲመለሱ፡ ሣሉ፡ እናቲቱ፡ ጅቱ፡
 ዓይንዋን፡ ታወረች ። በጉንድጉንደም፡ መነኩሴ፡ ሁና፡ ትኖር፡
 ነበረች ።

ያ፡ አሸከር፡ በዚያ፡ ወንዝ፡ ተጥሎ፡ ሣለ፡ ነጋዴ፡ መጡ ።
 አገልግሎት፡ አንስተው፡ በከፍቱት፡ ይህን፡ ውብ፡ ልጅ፡ አዩ ።

ለነጋድ፡ ራስም፡ አሣዩት = እሱም፡ ይህን፡ ውብ፡ ልጅ፡ አይቶ፡ እንዲህ፡ ያለ፡ ሰው፡ ወይ፡ ለትምርት፡ ወይም፡ ለቤተ-መንግሥት፡ ነው፡ የሚገባ፡ ብሎ፡ ለንጉሥ፡ ሰጠው = በዚያም፡ አደገ = ንጉሥም፡ እጅግ፡ ይወደው፡ ነበረ፡ ና፡ ሹመትና፡ ብዙ፡ ባለመዋልነት፡ አገኘ = ንጉሡ፡ ልጅ፡ አልነበረውም፡ እንደ፡ ልጁ፡ ያየው፡ ነበረ = ሲሞትም፡ ሣለ፡ አልጋ፡ ለሱ፡ ሰጠው = እሱም፡ አወላለዱን፡ የማን፡ ልጅ፡ መሆኑን፡ ታሪኩን፡ ሁሉ በጣም፡ አወቀ = ኋላ፡ ወደ፡ እናቱ፡ አገር፡ ወደ፡ ጉንድጉንደ፡ መጥቶ፡ አገሩን፡ ሁሉ፡ ዘረፈው፡ አቃጠለውም = በዚያ፡ የቄዩቱን፡ ወንድና፡ ሴት፡ ሁሉ፡ ማረከ = ያች፡ መነኩሴ፡ እናቱ፡ በዚያ፡ ቁዩች = ወታደሮች፡ ይህችስ፡ እንደ፡ ጌታችን፡ የግሩዋና፡ የጅዋ፡ ጣት፡ ጸጸነው፡ አሉ = እሰዋም፡ ልጄ፡ እንዳይሆን፡ አምጡልኝ፡ ልዳስሰው፡ አለች = ሶስት፡ ፆት፡ የሚያህሉ፡ ጸጸት፡ የሆነ፡ ጣታቸው፡ አመጡላት = በያንዳንድ፡ ልጄም፡ አይደል፡ እያለች፡ ሰደደቻቸው = በመጨረሻ፡ እሱን፡ አመጡላት፤ ልጄ፡ ነው፡ ስትልና፡ ዓይኖችዋ፡ ሲበሩ፡ አንድ፡ ሆነ = ስለዚህ፡ ወረደ፡ ምሕረት፡ አለች = ይህ፡ ንጉሥ፡ ተዚያ፡ ወዲያ፡ ስሙ፡ ወረደ፡ ምሕረት፡ ተባለ =

ወረደ፡ ምሕረት፡ ሮወለደ ፤ ስማቸው፡ ሰንበቱ፤ ስሙ፡ ሐነከ = እሱ፡ ተሞተ፡ በኋላ፡ እኒህ፡ ሮቱ፡ ነፍስ፡ ገድለው፡ ተአጋሚ፡ ሸሽተው፡ ወደ፡ ሸመዛና፡ መጡ፡ ምሣርሐ፡ በምትባል፡ አገር፡ ተቀመጡ = ተሰጥተው፡ ፊት፡ ይህ፡ ቦታ፡ ሰው፡ አልነበረውም፡ ይባላል፤ የሸመዛና፡ ሚዳ፡ ሁሉ፡ እንዳሁን > አልነበረም፡ ሁሉ፡ በረከ፡ ነው፡ የነበረ = ውኃ፡ ሰንክፊና፡ ቢሐት፡ ብቻ፡ ነው፡ የነበረ፡ ይባላል፡ ጉቦ፡ የሚባል፡ አገር፡ ምክዳ፡ የሚባሉ፡ አሴት፡ መሬቱን፡ ይዘው፡ ይቀመጡ፡ ነበሩ =

ሐነከ፡ ተሁላቸው፡ ትንሽ፡ እሱ፡ ነውና፡ የሁላቸውን፡ ከብቶች፡ ይጠብቅ፡ ነበረ = አንድ፡ ቀን፡ ከብቶቹን፡ ይዞ፡ ወደ፡

ቢሐት፡ ወንዝ፡ ወረደ ። አንድ፡ ተኒያ፡ በላገሮች፤ ይህ፡ የም
 ካዳ፡ መሬት፡ ነው፡ ለምን፡ ከብቶችህን፡ በዚህ፡ ታጠጣለህ፤
 ብሎ፡ መታው፡ ከብቶቹንም፡ አባረረለት ። ሐነክ፡ ማታ፡ ከብ
 ቶቹን፡ ይዘ፡ ወደ፡ ቤቱ፡ ሲገባ፡ ሣለ፡ የሳቸው፡ ባርያ፡ ባይኑ፡
 ላይ፡ እንብ፡ ደርቆ፡ ብታይ፤ አንተ፡ ማን፡ መታህ፡ ምንስ፡ ሁ
 ነሃል፤ ብላ፡ ጠየቀችው ። እሱ፡ አንድ፡ ስንኳ፡ አልመለሰላት
 ም ። በነገታውም፡ በዚያ፡ ወንዝ፡ ከብቶቹን፡ ይዘ፡ ተመለሰ፡
 ያም፡ ሰውየ፡ እንደ፡ ቀድሞው፡ መትቶ፡ ከብቶቹንም፡ አባርሮ፡
 ሰደደው ። ማታ፡ ወደ፡ ቤቱ፡ ሲገባ፡ ያች፡ ባርያ፡ ብታየው፡
 እንደ፡ ቀድሞው፡ አዝኖ፡ እንቡም፡ ባይኑ፡ ላይ፡ ደርቆ፡ ገባ ።
 በርኛው፡ ቀን፡ ያች፡ ባርያ፡ ዛሬስ፡ ነገሩን፡ ሁሉ፡ ላይ፡ ተሰ፡
 ጋራ፡ ልሂድ፡ ብላ፡ ሂደች ። ሐነክ፡ እንደ፡ ቀድሞው፡ ከብቶ
 ቹን፡ ሊያጠጣ፡ ብሎ፡ ወደ፡ ውኃው፡ መጣ ። ያ፡ ሰውየ፡ እየ
 ሮጠ፡ መጥቶ፡ ከብቶቹን፡ አባርሮ፡ ለሐነክ፡ መታው ። ያች፡
 ባርያ፤ ስመ፡ ዘያኡ፡ ሐነክ፡ ዶ፡ ይውቃል፤ እያለች፡ እያለቀሰ
 ች፡ ወደ፡ ምሣርሐ፡ ተመለሰች፡ ለወንድሞቹም፡ ነገረችላቸው ።
 በነገታው፡ ስመ፡ ከብቶቹን፡ ይዘ፡ ጦርና፡ ጋሻ፡ ይዘ፡ ወደ፡ ቢ
 ሐት፡ ወንዝ፡ ወረደ ። ከብቶቹንም፡ ማጠጣት፡ ጀመረ ። ያ፡ ሰ
 ውዬ፡ እንደ፡ ልማዱ፡ እየሮጠ፡ መጥቶ፡ ከብቶችን፡ ማባረር፡
 ጀመረ ። ስመ፡ በጦር፡ አርጎ፡ ደረቱን፡ ወጋው ። ያም፡ አንዲ
 ት፡ ቃል፡ ሳይመልስ፡ በዚያ፡ ሞተ ። ኋላ፡ ከብቶቹን፡ ይዘ፡ ወ
 ደ፡ ምሣርሐ፡ ተመለሰ ። የምካዳ፡ አሌት፡ ሁላቸው፡ ጩኸት፡
 አርገው፡ ተሰብስበው፡ ሊገድሉዋቸው፡ ወደ፡ ምሣርሐ፡ መ
 ጡ ። ከበናቸው፡ እንደርና፡ ማለዳ፡ ሲሆን፡ እንወደቃቸው፡
 ብለው፡ ተማክረው፡ ከበዋቸው፡ አደሩ ። ሮቱ፡ ወንድማሞችም፡
 ተማክረው፡ አንዲት፡ ባርያ፡ የምትፈጭ፡ አንድ፡ የፍየል፡ አ
 ውራ፡ ጃየደሮ፡ አውራ፡ በቤት፡ አስቀሩ፤ እሳቸው፡ ቤቱን፡
 ምሉ፡ ከብቶቻቸውን፡ ይዘው፡ ሲሸሹ፡ አደሩ ። አሁን፡ በጅኛ፡

ገጽ ፡ እንዳልኩቱ ፡ እኒህ ፡ ሮቱ ፡ ወንድማሞች ፡ ናቸው ፡ በዚህ ፡ ምሣርሐ ፡ የመጡ ፡ እንጂ ፡ በፊታቸው ፡ ሰው ፡ አልነበረውም ። የዚህ ፡ አገር ፡ ስም ፡ አወጣጡ ፡ እንዲህ ፡ ነው ።

እኒህ ፡ ሮወንድማሞች ፡ ሲሸሹ ፡ ጊዜ ፡ ጠላቶች ፡ ቶሉ ፡ ብለው ፡ እንዳይከተሉባቸው ፡ ብለው ፡ በገር ፡ ገና ፡ ሰው ፡ አለው ፡ እንዲባል ፡ የምትፈጭ ፡ አንዲት ፡ በርያ ፡ የፍየል ፡ አውራም ፡ ከፍየሎቹ ፡ ከተለየ ፡ ሌቱን ፡ ምሉ ፡ እየጮኹ ፡ እንዲያድር ፡ የደሮ ፡ አውራም ፡ እንደልማዱ ፡ ጊዜው ፡ ሲደርስ ፡ ገና ፡ ማይነጋ ፡ ጀምሮ ፡ እንዲጮኹ ። በዚያ ፡ አገር ፡ አጠገብ ፡ እንደቀለበት ፡ ሁኖ ፡ የተሰራ ፡ አንድ ፡ ትልቅ ፡ ደንጊያ ፡ አለና ፡ በዚያ ፡ አንድ ፡ የበሬ ፡ አውራ ፡ አስረው ፡ ተው ፤ ይህ ፡ ከላሞች ፡ ተለይቶ ፡ ሌቱን ፡ ምሉ ፡ ሲጮኹ ፡ አደረ ። የዚህም ፡ ድምጥ ፡ እየሰሙ ፡ ጠላቶች ፡ ገና ፡ አሉ ፡ እያሉ ፡ በየሥፍራቸው ፡ ይጠብቁ ፡ ነበሩ ። እኒያ ፡ ሮቱ ፡ ወንድማሞች ፡ ግን ፡ ለዚያች ፡ በርያ ፡ ደሮ ፡ መጀመርያው ፡ ሲጮኹ ፡ ካራ ፡ ይዘኹ ፡ አውራው ፡ ወደ ፡ ታሰረበት ፡ ሂጀኸ ፡ የታሰረበትን ፡ መጨኛ ፡ ቀረጨው ፡ ኋላ ፡ እሱ ፡ ከብቶች ፡ ያለፉበትን ፡ መንገድ ፡ እያሸተተ ፡ መርቶ ፡ ለልነበት ፡ ያመጣሻል ፤ አሉዋት ። እሱዋም ፡ ስትፈጭ ፡ አድራ ፡ እንዲሁ ፡ አደረገች ። ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ አሁን ፡ ያች ፡ ደንጊያ ፡ ናይ ፡ ሰንበቱ ፡ ምእሳር ፡ አርሐ ፡ ትባላለች ። በዚህ ፡ ስም ፡ ያች ፡ አገር ፡ ምሣርሐ ፡ ተባለች ፡ ምእሳር ፡ አርሐ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ሮቱ ፡ ወንድሞች ፡ ሌቱን ፡ ሁሉ ፡ ሲሂዱ ፡ አድረው ፡ ካፍና ፡ በሚባል ፡ ቦታ ፡ ደረሱ ። መሬቱ ፡ የአዳ ፡ አድገዳ ፡ ነው ፡ አሁን ፡ እንጂ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ሰው ፡ አልነበረውም ። አካፋይ ፡ የአጋሚ ፡ ነው ። በዚያ ፡ የደረሱ ፡ ጊዜ ፡ ካፍና ፡ አጡ ፡ አፍና ፤ አሉ ። በካፍና ፡ ደረሰን ፡ ማለት ፡ ነው ።

ሂነጋ ፡ ያች ፡ በርያ ፡ አውራ ፡ መርቶዋት ፡ ባሉበት ፡ ደረሰች ። ወሬ ፡ ቢሉዋት ፡ ከደም ፡ ምኝታ ፡ በረታቸው ፡ ገናም ፡ አ

(sic)

ልተነሁም፡ አለች ። እንዲሁ፡ ሮቱ፡ ወንድማዎች፡ ጥሪታቸውን፡ ይዘው፡ ከጠላቶቻቸው፡ እጅ፡ አመለጡ ። ጠላቶች፡ ከበው፡ አድረው፡ ሲነጋ፡ ባገር፡ ተሰልፈው፡ ቢገቡ፡ አንድ፡ ሰው፡ ስንኳ፡ አላገኙም ። በቤት፡ ያገኙባቸውን፡ የደሮ፡ አውራና፡ የፍየል፡ አውራ፡ ገድለው፡ ወዳገራቸው፡ ተመለሱ ።

ጀኛ፡ ክፍል ።

ሮቱ፡ ወንድማዎች፡ በካፍና፡ ብዙ፡ ጊዜ፡ ተቀመጡ ። በከብት፡ መንጋ፡ እጅግ፡ ባለጠጎች፡ ነበሩ ። ሰንበቱ፡ ጀምሮቶች፡ ነበሩት፤ ስመና፡ ሐነከ፡ ግን፡ አንዳንድ፡ ብቻ፡ ነበሩባቸው ። በዚህ፡ ምክንያት፡ ጀቱ፡ ወንድማዎች፡ እኛ፡ አንዳንድ፡ ምሽት፡ አግብተን፡ ሣለን፡ ስለ፡ ምን፡ እሱ፡ ጀት፡ አገባ፡ ብለው፡ ቀኑለት ። በቅናትም፡ የተነሣ፡ ሊገድሉት፡ ፈለጉ ። ኋላ፡ ወንድማችንስ፡ መግደል፡ አይሆንልንምና፡ ወይ፡ አንዲቱን፡ ምሽትህን፡ ስጠነ፡ ወይም፡ እንወርስህ፡ አለን፡ እንበለው፡ ብለው፡ መከሩ ። እንዲሁም፡ አሉት ። እሱ፡ ይህን፡ ነገር፡ በሰማ፡ ጊዜ፡ ብዙ፡ አዘነ ። አዘኑን፡ እያዩች፡ ምሽቱ፡ ምን፡ ሁነሃል፡ በዚህ፡ ሣምንት፡ እህል፡ አትበላ፡ ውኃ፡ አትጠጣ፡ ምን፡ ሁነሃል፡ እያለች፡ ሁለጊዜ፡ ተሱ፡ ጋራ፡ ስትጨነቅ፡ ነበረች ። በመጨረሻ፡ እሱ፡ ነገሩን፡ ሁሉ፡ ነገራት ። ነገሩን፡ ከወቀች፡ ወዲያ፡ ይህ፡ ነው፡ የሚያስጨንቅህ፡ ያለ፡ ሞኝ፡ ሁነህ፡ እንጂ፡ ይህስ፡ የሚያስጨንቅ፡ የለውም፡ አለችው ። የሕግ፡ ምሽቱ፡ ናት፡ እንዲህ፡ ያለችው፡ ፤ ስምዎ፡ አቅሐረት፡ ትባል፡ ነበረች ። አገራ፡ ወድ፡ ለከለ፡ መስሐል፡ ነበረ ፤ ትውልድዎ፡ ከትልልቆች፡ ወገን፡ ነበረ ። እንዲህ፡ ብላ፡ መከረችው ። ምሽትህን፡ ከመሰጠ፡ ጥሪትህን፡ ሁሉ፡ ስጣቸው ፤ አንዲት፡ የምትወዳት፡ ላምና፡ አንድ፡ አውራ፡ በሬ፡ ተውልኝ፡ በላቸው፡ አለችው ። እሱም፡ ምክሩዋን፡ ተቀበለ፡ እንዲሁም፡ አላቸው ። እሺ፡ ብለው፡ ጀቱ፡ ወ

(ዕ) ገድሞሞች፡ የመረጣት፡ ላምና፡ አንድ፡ አውራ፡ በሬ፡ ሰጡት፡ የቀረውን፡ ሁሉ፡ ወረሱት ።

ሰንበቱ፡ ጆቱን፡ ከብቶቹንና፡ ጆቱን፡ ምሽቶቹን፡ ይዘ፡ ወደ፡ ወድ፡ አከለ፡ መስሐል፡ ሄደ ። ከመሄዱ፡ በፊት፡ ጆቱን፡ ወንድሞቹን፡ እንዲህ፡ ብሎ፡ ረገማቸው ። ሐነከ፡ አንተ፡ ነህ፡ ይህን፡ ነገር፡ ያሰብኸው ፤ ሐነኸ፡ ከም፡ ሰበይቲ፡ ኩን፡ ውሉድክ፡ ብሕንከት፡ ይውሕዱ ፤ ብሎ፡ ረገመው ። ለስመም ፤ የወንድምህን፡ ምክር፡ ተቀብለሃልና፡ ርጉም፡ ኩን፡ ሰሚ፡ ምድሪ፡ ኩን፡ ምድሪ፡ ከለው፡ ብሕክ፡ የገጸርጸር ፤ ብሎ፡ ረገመው ። በዚህ፡ መርገም፡ ምክንያት፡ አሁን፡ የሐነከ፡ ልጆች፡ ጥቂቶች፡ ናቸው፡ በዓዲ፡ ረፋይ፡ ኡኩለ፡ ጉዛይ፡ አንድ፡ ሰውዬ፡ ሐይሉ፡ አሞራ፡ የሚባል፡ አለ ፤ በደስአ፡ ወምበርታ፡ ደሞ፡ ጥቂቶች፡ የሐነከ፡ ልጆች፡ አሉ ። ስመ፡ ዓጋሚ፡ የሆኑ፡ ትልልቆች፡ ሁሉ፡ የስመ፡ ልጆች፡ ናቸው ። በዚህ፡ መርገም፡ ምክንያት፡ የአጋሚ፡ ሰው፡ ለተሾመ፡ አይታዘዙ፡ የተሾመም፡ አይገዛ ፤ በትንሽ፡ ነገር፡ በብርቱ፡ ማህላ፡ ይምላሉ፡ ቢምሉም፡ ማህላ፡ ማፍረስ፡ የሚገባቸው፡ አይመስላቸውም ።

ስመ፡ ሐይሉብር፡ ሰላምሳ፡ ቡክነይቶ፡ ትእዛዝ፡ ወለደ ። ሐይሉብር፡ አድገዳ፡ ወለደ ፤ እዳ፡ አድገዳ፡ ይባላሉ ። ሰላምሳ፡ ሽፋሬ፡ ወለደ ፤ ዓዲ፡ ሽም፡ አጋሚ፡ ወልዱ፡ የሚባሉ፡ ሁላቸው፡ የሽፋሬ፡ ልጆች፡ ናቸው ። ቡክነይቶ፡ እዳ፡ ቡክነይቶ፡ የሚባሉን፡ ኢሮብ፡ ሁላቸው፡ ወለደ ፤ ከቶሊክ፡ ናቸው ። ትእዛዝ፡ ትምዘክ፡ የሚባሉን፡ ሁሉ፡ ወለደ ።

ሰንበቱ፡ በላይ፡ እንዳልኩቱ፡ ጆቱን፡ ምሽቶቹንና፡ ጆቱን፡ ዘብቶቹን፡ ይዘ፡ ወደ፡ አማቶቹ፡ አገር፡ ወደ፡ ወድ፡ አከለ፡ መስሐል፡ ገባ ፤ አመቶቹም፡ በመልካም፡ ተቀበሉት ። ጥቂት፡ ቀን፡ ከሰንበቱ፡ በኋላ፡ ምሽቱ፡ አቅሐረት፡ ሞተች፡ ብለህ፡ ጩኸ፡ አለችው፡ ጆቱንም፡ ከብቶች፡ አረድ፡ ብላ፡ አሳረደች

ው = የከብቶቹንም ፡ ሥጋ ፡ በየትንሽ ፡ ቁርጣ ፡ ቁርጣ ፡ ጅት ፡
 ሞሰብ ፡ የሚያህል ፡ መላችው ፡ በላይ ፡ እንዳልኩቱ ፡ እስዋ ፡ ት
 ውልድዋ ፡ ከትልልቆች ፡ ወገን ፡ ነበረችና ፡ ሞቱዋን ፡ በሰሙ ፡
 ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ተሰበሰበ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ከተሰበሰበ ፡
 ወዲያ ፡ ተሸቧጋበት ፡ ከነበረች ፡ ቤት ፡ ወጣች ፤ እኔ ፡ አልሞት
 ኩም ፡ አሁን ፡ ይህን ፡ ሥጋ ፡ ገሱ ፡ ብሉት ፡ ብላ ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡
 አንዲት ፡ ቍራጭ ፡ ላንድ ፡ ሰውም ፡ አንዲት ፡ ቍራጭ ፡ እያ
 ደረገች ፡ ለመጣ ፡ ሁሉ ፡ አደረሰችለት ፡ ኋላ ፡ ይህ ፡ ትንንሽ ፡
 ሥጋ ፡ ጠቀማችኑ ፡ ወይ ፡ ብላ ፡ ጠየቀቻቸው ፡ ሁላቸው ፡ በን (sic)
 ድ ፡ ቃል ፡ ሁነው ፡ አልጠቀመንም ፡ ብለው ፡ መለሱላት ፡ ኋላ ፡
 እሱዋ ፡ እዩት ፡ ይህ ፡ ሥጋ ፡ ለጥቂት ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ ባጠገበ ፡
 እናንተ ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ሁኖችኑ ፡ አላጠገባችኑም ፡ ብላ ፡ ባልዋ ፡
 ያገኘውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ነገረቻቸው ፡ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ እኔ ፡ የና
 ንተ ፡ አጥንት ፡ ከማዋረድ ፡ ከብቱ ፡ ጥሪቴንም ፡ ሁሉ ፡ መወረስ ፡
 ይሻለኛል ፡ ብዬ ፡ የመጣኑ ፡ ነኝና ፡ ሁላችኑ ፡ እንደችለታችኑ ፡
 ቀለታ ፡ ከብት ፡ ስጡኝ ፡ ብላ ፡ አለቻቸው ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ከብት ፡
 እንደ ፡ ዛሬ ፡ ጥቂት ፡ አልነበረም ፤ ሁሉ ፡ አንደችለቱ ፡ ሻየሚ
 ሰጥ ፡ ጅት ፡ የሚሰጥ ፡ ሸየሚሰጥ ፡ ሆኑ ፡ ሰንበቱ ፡ ከነበሩት ፡ ከ
 ብት ፡ የሚበዙ ፡ ሮት ፡ አጥፍ ፡ ያህል ፡ አገኘ ፡

ሰንበቱ ፡ በወድ ፡ አከለ ፡ መከሐል ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተቀመጠ ፡
 ከዚያ ፡ በከብት ፡ መንጋ ፡ እጅግ ፡ ባለ ፡ ጠጋ ፡ ነበረና ፡ ለከብት ፡
 ሣር ፡ ሊያገኝ ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ቁላ ፡ ሐዘሞ ፡ ወረደ ፡ በዚያም ፡
 ዕገላ ፡ ጉራዕ ፡ እገላ ፡ ዕዳጋ ፡ ሮቡዕ ፡ ዕገላ ፡ ዕዳጋ ፡ ሐሙስ ፡ በ
 ዚያም ፡ ያሉቱን ፡ አንዳንድ ፡ ቍሾት ፡ ወለደ ፡ ሰንበቱ ፡ በዚያ ፡
 ብዙ ፡ ዘመን ፡ ተቀመጠ ፡ በረኻ ፡ ወጥቶ ፡ ሣለ ፡ ገበል ፡ ገደለ
 ው ፡ ሞቱን ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ስመ ፡ ወዲያ ፡ ሂዶ ፡ ምኽቱን ፡ በዋ
 ርሰነት ፡ ሲያገባት ፡ ለመነት ፡ አቅሐረት ፡ ልታገባኝ ፡ ብትፈልግ ፡
 የወንድምህን ፡ ምትክነት ፡ የገደለውን ፡ ገበል ፡ ግደለውና ፡ ልታ

ገባኝ፡ አለችው ። እሺ ፡ ብለው ፡ አንድ ፡ ድመት ፡ ጀት ፡ ዓመት ፡ ሥጋና ፡ ቅቤ ፡ መጨነው ፤ ሺክንድ ፡ ቁመቱ ፡ ሄት ፡ ክንድ ፡ ገድኑ ፡ ሰይፍ ፡ አሰራ ። በጀተኛው ፡ ዓመት ፡ ያገበል ፡ ባለው ፡ ጦታ ፡ ሂዶ ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ አረደ ። እሳት ፡ አንድዶ ፡ ስብዋን ፡ ሰብስቦ ፡ ያነን ፡ ሰይፍ ፡ በዚያ ፡ ስብ ፡ ጠቀለለው ፡ በእሳቱም ፡ አገባው ፤ ያገበል ፡ የሰቡን ፡ ሽታ ፡ ሰምቶ ፡ በከረካ ፡ ወጥቶ ፡ ሽታው ፡ ወዳለበት ፡ መጣ ። ስመ ፡ ያነን ፡ ሰይፍና ፡ ድመቱን ፡ ሰደደለት ። ገበሉም ፡ በስብ ፡ የተጠቀለለውን ፡ ሴፍ ፡ ዋጠው ። ድመቱም ፡ ሊታገለው ፡ ጀመረ ። ገበሉም ፡ ለድመት ፡ ሊገድለው ፡ ወዲህና ፡ ወዲያ ፡ ሲል ፡ ሣለ ፡ ያሰይፍ ፡ በሆዱ ፡ ውስጥ ፡ ሁኖ ፡ ይቀደው ፡ ነበረ ። ሲል ፡ ሲል ፡ ያ ፡ ገበል ፡ ሞተ ። ከሞተ ፡ ወዲያ ፡ ባላገሮቹን ፡ ሁሉ ፡ ጠርቶ ፡ ተሸክመው ፡ ወዳገር ፡ አገቡት ፡ ለአቅሐረትም ፡ አሳዩዋት ። በየችው ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ደስ ፡ አላት ፤ እንግዲህስ ፡ አግበኝ ፡ ብላ ፡ ተስመ ፡ ተጋባች ። ከርሱም ፡ በዋርስነት ፡ ጀት ፡ ወለደች ፤ ስማቸውም ፡ ሱባይቶ ፡ ሱባልሳ ።

ሱባይቶ ፡ ጋይሶላ ፡ ወለደ ። ጋይሶላ ፡ ሐይርቢር ፡ ወለደ ። ሐይርቢር ፡ ጀት ፡ ወለደ ፤ አድገዳና ፡ ብጉነይቶ ። ኦንዳንድ ፡ ብሁነይቶ ፡ ይሉታል ። ብጉነይቶ ፡ ገፋዕታ ፡ ወለደ ። ገፍዕታ ፡ አንዳር ፡ ነመደት ፡ ወለደ ። አንዳር ፡ ነመደት ፡ አፍርሃ ፡ ብኤራ ፡ ወለደ ። አፍራሐ ፡ ብኤራ ፡ ጀት ፡ ወለደ ፤ አብሳዲ ፡ ሿ ፡ አምሩ ፡ ጀት ፡ እኒህን ፡ ወለደ ። አብሳዲ ፡ ሿአሣ ፡ ዓሊ ፡ ጀጌራር ፡ በይልያ ፡ ሮአብርሃም ፡ ዓሊ ፡ ሐሐ ፡ ጀኩመደት ፡ ጅአሕማድ ፡ ፋይጋገ ፡ ወለደ ።

ሱባይቶ ፡ እሙኸ ፡ ወለደ ። እሙኸ ፡ ሳርባ ፡ ናባ ፡ ረዳኩም ፤ ወለደ ። ሳርባ ፡ ናባ ፡ ረዳኩም ፡ ሐሰበላ ፡ ወለደ ። ከዚህ ፡ የደጊያት ፡ ስባጋድስ ፡ ይዘ ፡ እስከ ፡ ደጊያች ፡ ደስታ ፡ የራስ ፡ ስብሐት ፡ ልጅ ፡ ይወርዳል ።

፫ኛ : ከፍል ።

በላይ : ያልነው : ሰንበቱ : ከምሽቱ : ከአቅራቢት : እንዳል
ኩቱ : ጌት : እገላ : የሚባሉትን : ወለደ ።

፩ለይታይ : ይባላል ፤ አሁን : ደቂ : ለይቶ : የሚባሉ : አሉ ፤
በእገላ : ሐጪን : ጥቂቶች : ናቸው ። ጀኛ : ርዳ : ይባላል ፤ በዘ
ትን : ሁሉ : የወለደ : በአጋሚና : ትግራይ ። ፫ኛ : ኖይ : ይባላል ፤
የደጉዛይ : ሁሉ : አባት ። ፬ኛ : ርብ : ይባላል ፤ ርብ : ፫ት : ወ
ለደ : ጉዕዳድ : ፩ : አሁን : ደቂ : አጽማይ : የሚባሉን : ሁሉ :
የወለደ ። ሰሊባ : ፪ት : የእገላ : ማይ : ሐጸ : አባት ። ፫ት : ኃዩ
ት : የሮብራ : የሚባሉ : ሁሉ : አባት ። እኒህ : ፫የሮብ : ልጆች :
ናቸው ። ፭ኛ : እገላ : ኃጺን ። ፮ኛ : እገላ : ሐርሲ ። ፯ኛ : እገላ ፤
ሐምስ ። እኒህ : ናቸው : ጌት : እገላ : የሚባሉ ። ፰ኛ : ከባርያው :
አንድ : ወለደ ። ስሙም : አድመቆም : ይባላል ፤ የኮር : ባርያ :
ሰዎች : አባት ።

ተፈጸመ : ታሪክ : ዘኢሮብ : ወዘአኃዊሁ ። ስብሐት : ለአብ :
ለወልድ : ወለመንፈስ : ቅዱስ : ፩አምላክ ። በረከተ : እግዚአ
ብሔር : ይኩን : ምስለ : ኩልነ : ደቂቀ : ወረደ : ምሕረት : ለዓ
ለመ : ዓለም : አሜን : ወአሜን ።

II.

በስመ : አብ : ወወልድ : ወመንፈስ : ቅዱስ : ፩አምላክ : አ
ሜን ። ንጽሕፍ : እንከ : ዜና : ዘአበዊነ : ቀደምት : ዘኢሮብ ።
ሰንበቱ : ስመ : ሐነክ : ደቂ : ወረደ : ምሕረት : ይባላሉ ።
እዚአቶም : ደቂ : ምንጊክ : ኢያቶም : ዝበሀሉ ፤ እንኩብ : ት

ሕቲ፡ ምስ፡ ታቦተ፡ ጽዮን፡ ለኩስም፡ ወጹ፡ ይበሃል፡ እምበር፡
 ዓዳቶም፡ ርም፡ ኢዩ፡ ይበሃል፡ ብዝምክንያት፡ ኢርብ፡ ተብሃሉ።
 ምስ፡ መጹ፡ አብ፡ ምሳርሓ፡ ዚበሃል፡ ሰፈሩታ፡ ፤ ቅድመኦ
 ቶም፡ ምሳርሓ፡ በረኻ፡ እምበር፡ ዓዲ፡ አይነበረን። ድሐር፡
 ሐነክ፡ ምንኣስ፡ ኩሉ፡ ነበረሞ፡ ሐንቲ፡ ላሕሚ፡ ኒዙ፡ ላብ፡
 ትሕቲ፡ ቢሓት፡ ወትር፡ ይወፍር፡ ነበረ። ከአቱ፡ ወትሩ፡ እና
 ሐዘነ፡ እናበኸየ፡ የአቱ፡ ነበረ። ክብል፡ ክብል፡ ጅ፡ መዓልቲ፡
 ባርያ፡ ነበረታቶም፡ እሞ፡ እህኣ፡ ባርያ፡ ተገቢኣ፡ ድድሕ
 ረኡ፡ ወፈረት። ሐነክ፡ ምስ፡ ላሕሙ፡ ላብ፡ ማይ፡ ምስ፡ ቀረ
 በ፡ ጅ፡ ሰብአይ፡ በዓል፡ ቢሓት፡ ላኡ፡ ወቂኡ፡ ፤ ልታ፡ ላሕሚ፡
 ቅድሚ፡ ከብተይ፡ ዶ፡ ክትሰቲ፡ ፤ ቢሉ፡ ወቂኡ፡ ሰጉን። ደሐ
 ር፡ ሐነክ፡ ብኸያት፡ ህመረ። ሞባርያ፡ ልገዛ፡ ተመሊሳ፡ ልስ
 መ፤ አታ፡ ስመ፡ ኢድካ፡ ትሰበር፡ ሐነክ፡ ዶ፡ ይውቃእ፡ ፤ በለቶ፡
 ዝረአየቶ፡ አዉን፡ ኩሉ፡ ነገረቶ። ብከልኣይ፡ መዓልቲ፡ ስመ፡
 ድድሕሪ፡ ሐነክ፡ ወፈረ፡ ኩሉን፡ ሞልታን፡ ኒዙ፡ ላብታ፡
 ማይ፡ ምስ፡ ከደ፡ ወዮ፡ ናይ፡ ትማሊ፡ ሰብአይ፡ ልሐነቀ፡ ወ
 ቂኡ፡ ለያ፡ ላሕሚ፡ ሰጉን። ደሐር፡ ወስመ፡ በያ፡ ኩሉን፡ ለያ፡
 ሰብአይ፡ ቀቲሉ፡ አተ። ድሐር፡ እቶም፡ ዓዲ፡ ሻሚን፡ ምካዳ
 ን፡ ዝበሀሉ፡ ዐሌት፡ ነበሩሞ፡ እዚአቶም፡ ላብ፡ ኪለው፡ ዓ
 ውያት፡ ገይርም፡ ልዛ፡ ምሳሪሓ፡ ከበቡሞታ። ደሐር፡ ስመ፡
 ለሕዋቱ፡ ልከፍቱ፡ አኪቡ፡ ላብ፡ ኢርብ፡ ሐዚ፡ ዘለውሞቱ፡
 ከደ። ምእንቲ፡ እዞም፡ ከቀትሉሞቶም፡ ዝበሉ፡ ምእንቲ፡ ሰብ፡
 አሉ፡ አብዓዲ፡ ክብሉ፡ አርሓ፡ አብ፡ እምኒ፡ አሲሩ፡ ኩሉና
 ዩ፡ ደርሖ፡ ምእንቲ፡ ክንቀ፡ ሐደ፡ ከልቢ፡ እዉን፡ ምእንቲ፡
 ክነብሕ፡ ሐንቲ፡ ባርያ፡ እትጥሕን፡ ትዲን፡ ከደ። ወም፡ ነብ፡
 አርሓ፡ ዝንቁ፡ ከልቢ፡ ዝንቁ፡ ባርያ፡ እትጥሕን፡ ምስ፡ ሰም
 ዑ፡ ጸንሖ። ወስመ፡ ለያ፡ ባርያ፡ ደርሖ፡ ነቆ፡ ለርሓ፡ ፤ ፊ፡ ኢሒ
 ኪ፡ ንሱ፡ ከፍቲ፡ ብዝሐለፋኡ፡ እላሚነው፡ ከመርሖክ፡ አ

የዎ፡ ከልብን፡ ደርሖን፡ ጊገጢ፡ ንዲ፡ ኢሉ፡ ተላበዋ፡ ገሳ
 ዉን፡ ከምኡ፡ ገበረት፡ ወም፡ ዓዲ፡ ምስ፡ ወረሩ፡ ሰብ፡ አይ
 ረከቡ፡ ከብቲ፡ አይረከቡ፡ ልልዓይም፡ ፋሕ፡ በሉ፡ ወዮ፡ አ
 ርሓ፡ ከጎልፍ፡ ከሉ፡ ብምንጉዳኡ፡ አርከባ፡ ዝብሃል፡ አው
 ልዕ፡ ከሳብ፡ ሉሚ፡ አብ፡ ሰካራ፡ እትበሃል፡ ጥቃ፡ ካፍና፡ አላ፡
 ብኢሮብ፡ አውሮ፡ ኮርማ፡ አለ፡ ሉላእቶ፡ ትበሃል፡ ስደን፡ ብ
 ምንጉዳኡ፡ ዘርከባ፡ አውልዕ፡ =

ደሐር፡ ወሰንበቱ፡ ኢነስ፡ ልድሐር፡ ከምለስ፡ ኢየ፡ በሉ፡
 ልእገላ፡ እዳጋ፡ ረቡዕ፡ ህቨር፡ ናይ፡ አቦኡ፡ ጊዙ፡ ከደ፡ አቅ
 ሐረት፡ እትበሃል፡ ሰበይቲ፡ ነበረቶ፡ እንካባኣ፡ ፩፡ ውሉድ፡
 ጎደን፡ ስሙ፡ አይፈልጦን፡ ደሐር፡ ሰንበቱ፡ ገበል፡ ቀቲሉም፡
 ሞተ፡ ወስመ፡ ሐው፡ ከምዝሞተ፡ ምስ፡ ሰምዒ፡ ላብኡ፡ ከይ
 ዱ፡ ልሐወይ፡ ዝቀተሉ፡ ገበል፡ አርአይናቲ፡ በሉ፡ ነገራቶም፡
 ምስአርአይዎቱ፡ አብታ፡ ንሱ፡ ዝኣትዎ፡ ጉድጓድ፡ አቲዩ፡ ሰይ
 ሬ፡ ጊዙ፡ ተሐብኡ፡ ፩ማኅሲእ፡ አብታ፡ ርእሲ፡ ጉድጓድ፡ አ
 ሠረ፡ ምገበል፡ በረካ፡ ውዲሉ፡ ልገዛኡ፡ ከምለስ፡ ከሉ፡ ሞማ
 ኅሲእ፡ ከትንቁ፡ ከላ፡ ሰምዓ፡ ረከባውን፡ ደሐር፡ ከበልዓ፡ ከ
 ሉ፡ ወስመ፡ ብታሕቲ፡ ካይኑ፡ ከሳዱ፡ በተኮ፡ ከምዚው፡ አ
 ቢሉ፡ ሕነ፡ ሐው፡ ፈደያ፡ ለያ፡ ሰበይቲ፡ ሐው፡ ወረሳ፡ እንካ
 ብኣ፡ ፪ደቂ፡ ወለደ፡ ነገሳቶም፡ ሉሚ፡ ፪ዓዲ፡ አብ፡ ጉራዕ፡ ፩ዓ
 ዲ፡ አብ፡ እገላ፡ ሮብእ፡ አለው፡ ደሐር፡ ላብ፡ ዓዱ፡ ተመልሰ፡ =

ሐነከ፡ ልደስኣ፡ ከደ፡ ስመ፡ ጋይሾላ፡ ወለደ፡ ጋይሾላ፡ ሱ
 ባይቶን፡ ሱባልሳን፡ ወለደ፡ ሱባልሳ፡ ሐይረቢር፡ ወለደ፡ እ
 መባ፡ አደገዳን፡ ብኩነይቶን፡ ወጋይሾላ፡ ምስ፡ ተወልደ፡ እ
 ቶም፡ ደቂ፡ ዓዲ፡ ዶብዓ፡ ዝበሃሉ፡ ለቦኡ፡ ለሕዎቱ፡ ልኩሉ፡
 ቀተሉ፡ ላኡ፡ ከኣ፡ ከምት፡ በላቶም፡ ላብ፡ ጸድሬ፡ ደርበዩዎ
 ቶ፡ ብተሕቲ፡ ጸድሬ፡ እግዚአብሔር፡ ጋኔን፡ ተመሲሉ፡ ተቀ
 በሉ፡ ናይ፡ ሰስሓ፡ ጸባ፡ እላተቀለበ፡ ዓበዩ፡ ምስ፡ ዓበዩ፡ እን

ክብ : ስፍራኡ : እናወጸ : ምስቶም : ቁላው : ዓዲ : ቃርሳ : ይጸ
 ወት : ነበረ : ብጉያ : ብጎይሊ : ላኡ : ዚርክብ : አይነበረንም :
 ልታ : ቃርሳ : አኒዙዋ : ወትሩ : ይከይድ : ነበረ = ድሐር : ፎመ
 ዓልቲ : ዙሎ : ተአኪባቶም ፤ ንጎዜ ፤ ቢላቶም : መከሩ = ናኑኡ :
 ጥራይ : ተሪፋ : ከይሞተት : አብቶም : ደቂ : ዓዲ : ተአቲያ :
 ነበረቶ = ድሐር : ከም : ቀዲሙ : ከጻወት : ምስ : መጸ : ወም :
 ደቅ : ዓዲ : አክቢባም : ጎዙዋቶ : ከእሰርዉን : ከይፈልጡ : እ
 ናኡ : ምኳና : ላብኣ : ከእስር : ወሰዱዋቶ = ወትሩ : ንሳ ፤ ወድ :
 መን : ኢካ : ከመይ : ኢዩ : አታዓባቢያኻ ፤ እላበለት : ትጥይቆ :
 ነበረት = ድሐር : ንሱ : ነገራ = ወዳ : ምኳና : ምስ : ፈለጠት : ብ
 ዙጎ : በኸየት = እንተርታይ : ገበሃል : አርከቦኡ : አብቱ : ዓዲ :
 ነበረ ፤ ገበን : ዘግረት : አብገበሃል : እንተርታይ : ገበሃሉታ :
 አለዉ = ደኃር : ናይ : ሰብአያ : ማለት : ናይ : አቦኡ : ወርቂ :
 ቀለበት : አብ : ኢዳ : ነበራ : እዚኡ : አምሊቋ : ሀበቶ ፤ እዚኣ :
 ኒገዝካ : ላብ : አርከቦኻ : ኺድ ፤ ቢላ : ላብ : እንተርታይ : ሰዶ
 ደቶ = ንሱ-ዉን : እታ : ቀለበት : ምስ : ረአየ ፤ አማን : ወዲ : አ
 ርከቦይ : ኢካ ፤ ቢሉ : ብጽቡቅ : ተቀበሎ = ምንታይ : ትደሊ ፤
 ቢሉ : ጠየቆ = ልቀተልተቦይ : ከቀትል : ላብ : ንጉሥ : ከከይ
 ድ : ኢየሞ : ተወሐሰኒ ፤ ቢሉ ፤ ኪድ : እምበር : እወሐስካ :
 ኢየ ፤ በሉ = ላብ : ንጉሥ : ከይዱ : ከምዙይ : አቢላቶም ፤ ልዓ
 ሌተይ : ለቦይ : ገብተሉታ : ላአካውን : ዘይትገዝኡታ : ሰባት :
 አለዉታም : ከፍታቶም : ዘሚተ : ልሕደስ : እትበሃል : ስፍራ :
 ከመልኣ : ልኦታቶም : እውን : ከቀትላቶሙ : ዙኖት : ሀበኒ ፤
 ቢሉ : ለመነ = ወንጉሥ ፤ ልዛ : ገበልካያ : ቦታ : ዘምልኡካ : ዋ
 ሕስ : ሃባ ፤ በሉ = እንተርታይ : ይወሐሰኒ ፤ በለ = እንተርታይ :
 ተወሐሶም : ዙኖት : ኒዙ : መጸ : ልትዓዲ : ዙሎ : ቀተሎ :
 ሐዶ : አይተረፈ = ከፍታቶም : ምስ : ዘመተ : ለያ : ገበ : ግ
 ራት : ምምላእ : ሰአነ = ወም : አቀይቲ ፤ ቶሎ : ምልአያ : እን

ተዘድሎ ፡ አዳዋሕስካ ፡ ከንሂድ ፡ ኢና ፤ በሉዎ ፡ ወአንተርታይ ፤
 እንተ ፡ ጨበጥካያ ፡ እትጭበጥ ፡ እንተዘርጋሕካያ ፡ ምድር ፡ እት
 መልእ ፤ በለ ፡ አለባ ፡ ነበረቶ ፡ ልዘኢ ፡ ዘርጊሑ ፡ ለያ ፡ ግራት ፡
 መልእ ፡ ከሳብ ፡ ሎሚ ፡ ከም ፡ ኢሮብን ፡ እንተተወሕስ ፡ ከም ፡ እ
 ንተርታይ ፡ እንተትዋሐስ ፤ ዝበሃል ፡ ምስላ ፡ ቀሪዩ ፡ አሉ ፡ ከም
 ቢኡ ፡ አቢሉ ፡ ዓዱ ፡ ወረሳ ፡

ሐይረቢር ፡ አድገዳን ፡ ብኩነይቶን ፡ ወለደ ፡ አድገዳ ፡ አፍ
 ራሃ ፡ ወለደ ፡ አፍረሃ ፡ ናስር ፡ ወለደ ፡ ናስር ፡ ኡማር ፡ ጋዳራ ፡
 ወለደ ፤ ኢብ ፡ ግምባሩ ፡ ንታኦ ፡ ነበረቶም ፡ ባኡ ፡ ጋዳራ ፡ ተብ
 ሃለ ፡ ኡማር ፡ ሽም ፡ ጎሮሎም ፡ ወለደ ፡ ሽም ፡ ጎሮሎም ፡ አው
 ዓላ ፡ ወለደ ፡ ሽም ፡ አውዓላ ፡ ዋና ፡ ኩርቢያ ፡ ወለደ ፡ ዋና ፡
 ኩርቢያ ፡ ዋና ፡ አውዓላ ፡ ወለደ ፡ ዋና ፡ አውዓላ ፡ ጀወለደ ፤ ጎ
 የሎም ፤ ወልደ ፡ ገርጊስ ፤ ዓንደገርጊስ ፤ አፍራሓ ፤ ዳቱ ፡ ሽም ፡
 ጎሮሎም ፡ ስብሐት ፡ ወለደ ፡ ስብሐት ፡ ሐንስ ፡ ጉራ ፡ ወለደ ፡
 ሐንስ ፡ ጉራ ፡ ሐሊቦ ፡ ወለደ ፡ ወልደ ፡ ገርጊስ ፡ ብላታ ፡ ፍሡ
 ሕ ፡ ወለደ ፡ ብላታ ፡ ፍሡሕ ፡ ብላታ ፡ ወልደ ፡ ገሪማ ፡ ወለደ ፡
 ብላታ ፡ ወልደ ፡ ገሪማ ፡ ብላታ ፡ ናይዝጊ ፡ ወለደ ፡ ዓንደገርጊስ ፡
 ሐነይታ ፡ አድኃኖም ፡ ወለደ ፡ ሐነይታ ፡ አድኃኖም ፡ አይቲ ፡
 ወልደብዝጊ ፡ አይቲ ፡ ሐጎስ ፡ አይቲ ፡ ተስፋ ፡ ገርጊስ ፡ አይቲ ፡
 ሐንስ ፡ ወለደ ፡ አይቲ ፡ ወልደብዝጊ ፡ ሐነይታ ፡ ወልደንኪኤል ፡
 ወለደ ፡ አፍራሓ ፡ ሐነይታ ፡ ሐድጉ ፡ ወለደ ፡ ሐነይታ ፡ ሐድ
 ጉ ፡ ስብሐትን ፡ ሮምሓን ፡ ወለደ ፡ ሮምሓ ፡ ወልደሐንስ ፡ ወለ
 ደ ፡ ዳቱ ፡ ግደይ ፡ ወለደ ፡ ግደይ ፡ ኢንዳይ ፡ ወለደ ፡

ብኩነይቶ ፡ አብሳዲ ፡ ወለደ ፡ አብሳዲ ፡ አፍራሓ ፡ ወለደ ፡
 አፍራሓ ፡ ዕቅባት ፡ ወለደ ፡ ዕቅባት ፡ ጋዳራማ ፡ ወለደ ፡ ጋዳራ
 ማ ፡ ተስፋት ፡ ወለደ ፡ ተስፋት ፡ አውዓላ ፡ ወለደ ፡ አውዓላ ፡
 ተስፋሐንስ ፡ ወለደ ፡ ተስፋ ፡ ሐንስ ፡ ከመኒት ፡ ዳእሩ ፡ ወለደ ፡
 ሱባይቶ ፡ ወድ ፡ ጋሾላ ፡ ሽፋራ ፡ ወለደ ፡ ሽፋራ ፡ ረድኢኩ

ም፡ ወለደ ። ረድኢኩም፡ ሰብሐት፡ ወለደ ። ሰብሐት፡ ኩመ
 ኒት፡ ወለደ ። ኩመኒት፡ ረድኢኩም፡ ወለደ ። ረድኢኩም፡ ኩማኒ
 ት፡ ወለደ ። ኩማኒት፡ ሹም፡ ናግሐ፡ ወለደ ። ናግሐ፡ ሹም፡ አ
 ጋሚ፡ ወልዱ፡ ወለደ ። ሹም፡ አጋሚ፡ ወልዱ፡ ደጃች፡ ስባ
 ጋድስ፡ ወለደ ። ደጃች፡ ስባጋድስ፡ ሹም፡ አጋሚ፡ አረጋይ፡
 ደጃች፡ ወልደን ኪኤል፡ ጅካልአን፡ ወለደ ። ሹም፡ አጋሚ፡
 አረጋዊ፡ ራእሲ፡ ሰብሐት፡ ወለደ ። ራእሲ፡ ሰብሐት፡ ደገዝ
 ማቲ፡ ደስታ፡ ወለደ ። ደጃች፡ ወልደንኪኤል፡ ደጃች፡ ዶሪ፡
 ወለደ ። ደጃች፡ ዶሪ፡ ተፈሪ፡ ወለደ ። ተፈሪ፡ ደጃች፡ ሐጉስ፡
 ወለደ ። ደጃች፡ ሐጉስ፡ ደጃች፡ ካሕሳይ፡ ወለደ ።
 ተፈጸመ፡ መጽሐፈ፡ ታሪክ፡ ዘነገደ፡ ኢርብ ።

(1)ይህ በአውሮጳውያን የዘመን አቀጣጠር በ1910 ዓ.ም. ሪቪስታ
 ደቢ ሰቱዲ ኦሪኤንታሊ በተባለ መጽሔት ላይ የታተመ፡ጽሑፍ ነው።
 ጽሑፉን ካርሎ ኮንቲ ሮሲኒ የተባለ ኢጣሊያዊ የታሪክ ጸሐፊ በ1914 ዓ.ም.
 “Studi su Popolazioni Dell’Etiopia” በተባለ መጽሐፍ ውስጥ “Gli Irob e
 le loro Tradizioni” በሚል ርእስ እንደገና አሳትሞታል። ዘጋቢው ማን
 እንደሆነ ግን አልተገለጸም። የመጽሔቱ ሙሉ ስምና አሳታሚው፡-
 “Rivista Degli Studi Orientali, Pubblicata, A Cura Dei Professori
 Della Scuola Orientale, Nella R. Università di Roma, Anno III –
 Volume III. Roma Presso la Regia Università (scuola orientale) 1910.